سُورَةُ يسٓ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يسٓ ﴿١﴾ سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە. وَٱلۡقُرۡءَانِ ٱلۡحَكِيمِ ﴿٢﴾ سوێند بەو قورئانەی کە هەموو
فەرمانێکی لە شوێنی خۆیایەتی... إِنَّكَ لَمِنَ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٣﴾ بەڕاستی تۆ ئەی محمد (ﷺ) لە فرستادە و
پێغەمبەرانیت.. عَلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ﴿٤﴾ لەسەر ڕێگەو ڕێبازێکی ڕاست و دروستیت. تَنزِيلَ ٱلۡعَزِيزِ
ٱلرَّحِيمِ ﴿٥﴾ ئەم قورئانە لەلایەن زاتێکی خاوەن دەسەڵات و میهرەبانەوە دابەزیووە و ڕەوانە کراوە... لِتُنذِرَ قَوۡمٗا
مَّآ أُنذِرَ ءَابَآؤُهُمۡ فَهُمۡ غَٰفِلُونَ ﴿٦﴾ بۆ ئەوەی گەل و هۆزێکی پێ بێدار بکەیتەوە کە باوو باپیرانیان بێدار
نەکراونەتەوەو بێ ئاگایی و نەشارەزایی ماونەتەوە. لَقَدۡ حَقَّ ٱلۡقَوۡلُ عَلَىٰٓ أَكۡثَرِهِمۡ فَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٧﴾ سوێند
بە خوا بە ڕاستی بڕیاری خوا هاتە دی لەسەر زۆربەیان کە دۆزەخ پڕ دەکەین لێیان، لەبەر ئەوە ئیمان و باوەڕ
ناهێنن (بەهۆی سەرسەختی و گوێ نەگرتنیانەوە). إِنَّا جَعَلۡنَا فِيٓ أَعۡنَٰقِهِمۡ أَغۡلَٰلٗا فَهِيَ إِلَى ٱلۡأَذۡقَانِ فَهُم
مُّقۡمَحُونَ ﴿٨﴾ بەڕاستی هەر دەڵێیت ئێمە کۆت و زنجیرمان کردۆتە گەردنیان و لە ژێر چەناگەیان توندکراوە و بە
ناچاری سەریان بەرز ڕاگیراوە و ئەم لاولایان پێناکرێت و بەرپێی خۆیان نابینن. وَجَعَلۡنَا مِنۢ بَيۡنِ أَيۡدِيهِمۡ
سَدّٗا وَمِنۡ خَلۡفِهِمۡ سَدّٗا فَأَغۡشَيۡنَٰهُمۡ فَهُمۡ لَا يُبۡصِرُونَ ﴿٩﴾ هەروەها بەربەستمان لە بەردەمیانەوە و لە
پشتیانەوە داناوە، پەردەشمان هێناوە بەسەر چاویاندا (مەبەست ئەو بەربەستانەشە کە لە دەروونیاندا هەیە و
نایەڵێت ڕێگەی ڕاست بدۆزنەوە) ئیتر ئەوانە حەق و ڕاستی نابینن. وَسَوَآءٌ عَلَيۡهِمۡ ءَأَنذَرۡتَهُمۡ أَمۡ لَمۡ تُنذِرۡهُمۡ
لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿١٠﴾ ئەوانە چونیە کە بۆیان، بێداریان بکەیتەوە یان بێداریان نەکەیتەوە، هەر باوەڕ ناهێنن. إِنَّمَا
تُنذِرُ مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلذِّكۡرَ وَخَشِيَ ٱلرَّحۡمَٰنَ بِٱلۡغَيۡبِۖ فَبَشِّرۡهُ بِمَغۡفِرَةٖ وَأَجۡرٖ كَرِيمٍ ﴿١١﴾ بێگومان تۆ تەنها
دەتوانیت ئەوانە بێدار بکەیتەوە کە شوێنی قورئان و بەرنامەی خوا کەوتوون، لە پەنهانیشدا لە خوا دەترسن،
بەو هۆیەوە مژدەی لێخۆشبوون و پاداشتی بایەخدار و بەنرخ بدە بەو جۆرە کەسانە. إِنَّا نَحۡنُ نُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰ

وَنَكۡتُبُ مَا قَدَّمُواْ وَءَاثَٰرَهُمۡۚ وَكُلَّ شَيۡءٍ أَحۡصَيۡنَٰهُ فِيٓ إِمَامٖ مُّبِينٖ ﴿١٢﴾ بێگومان هەر ئێمە مردووەکان
زیندوو دەکەینەوە، هەرچی کردوویانە و دەیکەن تۆماری دەکەین لەگەڵ ئاسەوارەکانیشیاندا، هەموو شتێکمان لە
کتێبێکی ئاشکرادا (تۆمارگەی تایبەتدا) بەوردی تۆمار و ئامارکردووە. وَٱضۡرِبۡ لَهُم مَّثَلًا أَصۡحَٰبَ ٱلۡقَرۡيَةِ إِذۡ
جَآءَهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿١٣﴾ نموونەیان بۆ بهێنەرەوە بە خەڵکی شاری (انطاکیة) کاتێک دەستەیەک پێغەمبەریان بۆ
هات. إِذۡ أَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمُ ٱثۡنَيۡنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزۡنَا بِثَالِثٖ فَقَالُوٓاْ إِنَّآ إِلَيۡكُم مُّرۡسَلُونَ ﴿١٤﴾ سەرەتا دووانمان
بۆ ڕەوانە کردن، کەچی بڕوایان پێنەکردن، ئێمەش سێهەمێکمان بۆ پشتگیریان ڕەوانە کرد، هەموویان وتیان: ئێمە
بێگومان بۆ لای ئێوە لەلایەن پەروەردگارەوە ڕەوانە کراوین. قَالُواْ مَآ أَنتُمۡ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُنَا وَمَآ أَنزَلَ ٱلرَّحۡمَٰنُ
مِن شَيۡءٍ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا تَكۡذِبُونَ ﴿١٥﴾ خەڵکەکە وتیان: ئێوە تەنها ئادەمیزادێکن وەکو ئێمە، خوای میهرەبانیش
هیچ شتێکی ڕەوانە نەکردووە، ئێوە هەر درۆ دەکەن. قَالُواْ رَبُّنَا يَعۡلَمُ إِنَّآ إِلَيۡكُمۡ لَمُرۡسَلُونَ ﴿١٦﴾ پێغەمبەرەکان
وتیان: پەروەردگارمان خۆی چاک دەزانێت ئێمە بەڕاستی بۆ لای ئێوە ڕەوانە کراوین بە پێغەمبەرایەتی. وَمَا
عَلَيۡنَآ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٧﴾ تەنها ئەوەشمان لەسەرە کە بە ڕوون و ئاشکرا پەیامی خواتان پێ ڕابگەیەنین. قَالُوٓاْ
إِنَّا تَطَيَّرۡنَا بِكُمۡۖ لَئِن لَّمۡ تَنتَهُواْ لَنَرۡجُمَنَّكُمۡ وَلَيَمَسَّنَّكُم مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١٨﴾ خەڵکەکە وتیان: ئێمە بە
ڕاستی بەهاتنتان تووشی نەگبەتی بووین، سوێند بە خوا ئەگەر واز نەهێنن و کۆڵ نەدەن، بەرد بارانتان دەکەین
و لە لایەن ئێمەوە توشی ئازارێکی بە ئێش دەبن. قَالُواْ طَٰٓئِرُكُم مَّعَكُمۡ أَئِن ذُكِّرۡتُمۚ بَلۡ أَنتُمۡ قَوۡمٞ
مُّسۡرِفُونَ ﴿١٩﴾ پێغەمبەرەکان وتیان: ئێوە نەگبەتی و شوومیتان لەگەڵ خۆتاندایە (بەهۆی بێ باوەڕیتانەوە)، ئایا
ئەگەر ئامۆژگاری و یاداوەری بکرێن ئەوە دەبێتە نەگبەتی و شووم بۆتان؟! نەخێر، وانییە، ئێوە هەر خۆتان
قەوم و هۆزێکی سەرەڕۆن و لە گوناهدا ڕۆچوون بۆیە شووم و نەگبەتی یەخەی گرتوون. وَجَآءَ مِنۡ أَقۡصَا
ٱلۡمَدِينَةِ رَجُلٞ يَسۡعَىٰ قَالَ يَٰقَوۡمِ ٱتَّبِعُواْ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٢٠﴾ ئەوسا لەوپەڕی شارەوە پیاوێکی ئیماندار بەپەلە، بە
گورج و گۆڵی هات و وتی: ئەی قەوم و هۆزم ئەم پێغەمبەرانە ڕاست دەکەن، ئەم فرستادانە ڕاست دەڵێن
شوێنیان بکەون، بڕوایان پێ بکەن، ئیمانیان پێ بهێنن... ٱتَّبِعُواْ مَن لَّا يَسۡـَٔلُكُمۡ أَجۡرٗا وَهُم مُّهۡتَدُونَ ﴿٢١﴾

شوێنی ئەو کەسانە بکەون کە پاداشت و کرێتان لێ داوا ناکەن، ئەوانە هیدایەت دراون و لەسەر بەرنامەیەکی
ڕاست و دروستن. وَمَا لِيَ لَآ أَعۡبُدُ ٱلَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٢٢﴾ دیارە خەڵکەکە کردویانە بە گاڵە، بۆیە
پیاو چاکەکە وتوویەتی: جا ئەوە بۆچی من ئەو زاتە نەپەرستم کە بەدی هێناوم، ئێوەش خەڵکینە هەر بۆ لای
ئەو دەبرێنەوە. ءَأَتَّخِذُ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً إِن يُرِدۡنِ ٱلرَّحۡمَٰنُ بِضُرّٖ لَّا تُغۡنِ عَنِّي شَفَٰعَتُهُمۡ شَيۡـٔٗا وَلَا
يُنقِذُونِ ﴿٢٣﴾ ئایا ڕەوایە لە جیاتی خوا چەند پەرستراوێکی تر بۆ خۆم بڕیار بدەم کە هیچیان بەدەست نیە خۆ
ئەگەر خوای میهرەبان بیەوێت تووشی ناخۆشیەکەم بکات، تکاو پاڕانەوەی ئەو پەرستراوانە هیچ سوودێکم پێ
ناگەیەنن و فریام ناکەون و ڕزگارم ناکەن. إِنِّيٓ إِذٗا لَّفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ بێگومان من ئەگەر شتی وا بکەم،
ئەو کاتە من لە گومڕاییەکی ئاشکرا دەبم. إِنِّيٓ ءَامَنتُ بِرَبِّكُمۡ فَٱسۡمَعُونِ ﴿٢٥﴾ بە ڕاستی من بڕیارم داوە کە
ئیمان بە پەروەردگارتان بهێنم، با چاک گوێتان لی بێت. قِيلَ ٱدۡخُلِ ٱلۡجَنَّةَۖ قَالَ يَٰلَيۡتَ قَوۡمِي يَعۡلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا
غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ ٱلۡمُكۡرَمِينَ ﴿٢٧﴾ دیارە، خوانەناسان پەلاماریان داوە و شەهیدیان کردووە بۆیە پێی
وتراوە: فەرموو بۆ ناو بەهەشت، لەوێشەوە هەر دڵسۆزانە وتویەتی :خۆزگە قەومەکەم بیازنانیایە سەرئەنجامی
ئیمان چۆنە و کەوتومەتە ناو چ ناز و نیعمەتێکەوە. ج٢٣۞ وَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَىٰ قَوۡمِهِۦ مِنۢ بَعۡدِهِۦ مِن جُندٖ مِّنَ
ٱلسَّمَآءِ وَمَا كُنَّا مُنزِلِينَ ﴿٢٨﴾ خوا دەفەرمێت: وەنەبێت هیچ لەشکرێکمان لە ئاسمانەوە ناردبێتە خوارەوە بۆ سەر
هۆزەکەی دوای شەهیدکردنی، وەنەبێت هیچ لەشکرێکمان ڕەوانە کردبێت بۆ لەناوبردنیان. إِن كَانَتۡ إِلَّا
صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ فَإِذَا هُمۡ خَٰمِدُونَ ﴿٢٩﴾ بەڵکو تەنها یەک دەنگی گەورەو شریخەیەکی بەهێز نەبێت هیچی تر
نەبوو، جا ئەوان دەستبە جێ مردن خامۆش بوون. يَٰحَسۡرَةً عَلَى ٱلۡعِبَادِۚ مَا يَأۡتِيهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُواْ بِهِۦ
يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٣٠﴾ پەشیمانی و داخ و ناڵە دابارێتە سەر ئەو بەندانە، هیچ پێغەمبەرێکیان بۆ نایەت کە ئەوان
گاڵتەی پێنەکەن. أَلَمۡ يَرَوۡاْ كَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّنَ ٱلۡقُرُونِ أَنَّهُمۡ إِلَيۡهِمۡ لَا يَرۡجِعُونَ ﴿٣١﴾ ئائە ئەوە
سەرنجیان نەداوە چەندەها هۆزی پێش ئەمانمان لەناو بردووە، خۆ هەرگیز ناگەڕێنەوە نەویان و ناگەڕێنەوە بۆ
دنیا. وَإِن كُلّٞ لَّمَّا جَمِيعٞ لَّدَيۡنَا مُحۡضَرُونَ ﴿٣٢﴾ کەسیان نی یە لەو لەناو براوانە کە لای ئێمە بە کۆمەڵ ئامادەی

لێپرسینەوە نەکرێن. وَءَايَةٌ لَّهُمُ ٱلۡأَرۡضُ ٱلۡمَيۡتَةُ أَحۡيَيۡنَٰهَا وَأَخۡرَجۡنَا مِنۡهَا حَبّٗا فَمِنۡهُ يَأۡكُلُونَ ﴿٣٣﴾ لە بەڵگەو
نیشانەی ئاشکرای خوا بۆ ئەو خەڵکە: زەوی مردووە کە بەهۆی ئاوی بارانەوە زیندووی دەکەینەوە، دانەوێڵە
لێ پەیدا دەکرێن کە لێی دەخۆن. وَجَعَلۡنَا فِيهَا جَنَّٰتٖ مِّن نَّخِيلٖ وَأَعۡنَٰبٖ وَفَجَّرۡنَا فِيهَا مِنَ ٱلۡعُيُونِ ﴿٣٤﴾
هەروەها جۆرەها باخاتی لێ بەرهەم دەهێنین، لە دارخورما و چەند جۆری ترێ، هەروەها چەندەها کانیاویشمان
تیایدا هەڵقوڵاندووە.... لِيَأۡكُلُواْ مِن ثَمَرِهِۦ وَمَا عَمِلَتۡهُ أَيۡدِيهِمۡۚ أَفَلَا يَشۡكُرُونَ ﴿٣٥﴾ بۆ ئەوەی لە
بەرووبومەکەی بخۆن، لەوەش کە بەدەستی خۆیان لەو بەرو بوومانە دروستی دەکەن (وەکو دۆشاو و سرکە و
شەربەت و ...هەروەها جێگەی تێڕامانە کە: ئادەمیزاد ورد بێتەوە لە دانە دانەی ئەو بەروبوومانە، چۆن
پێچراونەتەوە، قەبارەیان، ڕەنگیان، بۆنیان، تامیان.... هتد) ئایا لە بەرامبەر ئەو هەموو نازو نیعمەتانەوە
سوپاسگوزاری ناکەن؟! سُبۡحَٰنَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلۡأَرۡضُ وَمِنۡ أَنفُسِهِمۡ وَمِمَّا لَا
يَعۡلَمُونَ ﴿٣٦﴾ پاکی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەی هەر هەموو بەدیهێنراوەکانی بەجووت دروست کردووە لەوەی لە
زەویدا دەڕوێت، لە خۆیشیان، لەو شتانەش کە نایزانن)لە سەردەمی عیلم و زانستیدا ڕوون بۆتەوە: کە هەموو
بەدیهێنراوان_مادی و مەعنەوی_جووتن). وَءَايَةٞ لَّهُمُ ٱلَّيۡلُ نَسۡلَخُ مِنۡهُ ٱلنَّهَارَ فَإِذَا هُم مُّظۡلِمُونَ ﴿٣٧﴾
هەروەها بەڵگەو نیشانەیەکی ئاشکرای تر بۆیان، شەوە، کە پۆشاکی ڕووناکی ڕۆژی لەبەر دادەماڵین، بەو هۆیەوە
دنیایان لێ تاریك دەبێت. وَٱلشَّمۡسُ تَجۡرِي لِمُسۡتَقَرّٖ لَّهَاۚ ذَٰلِكَ تَقۡدِيرُ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡعَلِيمِ ﴿٣٨﴾ خۆریش لە گەردش
و سوڕانەوەی خۆیدا بەردەوامە و بەرەو سرەوت دەچێت، یاخود بە دەوری چەقی خۆیدا دەسوڕێتەوە،
بێگومان ئەوە توانای زاتێکی باڵادەست و زانا دەردەخات (کە هەموو شتێکی بە ڕێکوپێکی دروست کردووە).
وَٱلۡقَمَرَ قَدَّرۡنَٰهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَٱلۡعُرۡجُونِ ٱلۡقَدِيمِ ﴿٣٩﴾ هەروەها کات و شوێنی هەڵهاتنی مانگیشمان
دیاری کردووە هەر شەوێك لەکاتێکی دیاریکراو و شوێنێکی دیاریکراودا هەڵدێت، ڕادەی ئەو ڕوناکیەش کە
دەکەوێتە سەری جیاوازە، هەتا (سەرئەنجام هەموو مانگێك لە ڕواڵەتدا) وەك چیلکەیەکی وشکی باریك
دەنوێنێت. لَا ٱلشَّمۡسُ يَنۢبَغِي لَهَآ أَن تُدۡرِكَ ٱلۡقَمَرَ وَلَا ٱلَّيۡلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِۚ وَكُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ ﴿٤٠﴾ نە
خۆر بۆی هەیە بە مانگ بگات (لە هێڵ و ڕێڕەوی خۆی دەربچێت)، نە شەویش پێش ڕۆژ دەکەوێت، بەڵکو

هەریەکەیان لە خولگەی تایبەتی خۆیاندا مەلە دەکەن و بە ئاسانی دەسورێنەوە. وَءَايَةٌ لَّهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ
فِي ٱلْفُلْكِ ٱلْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾ بەڵگە و نیشانەیەکی تر لە هێزو دەسەڵاتمان بۆیان، ئەوەیە کە بەڕاستی ئێمە
نەوەکانیانمان لە کەشتیەکەدا هەڵگرت (مەبەست کەشتی-نوح- ە کە بە باپیرە گەورەی دووهەمی ئادەمیزاد
دەدرێتە قەڵەم) . وَخَلَقْنَا لَهُم مِّن مِّثْلِهِۦ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾ هەروەها کەشتی و هۆکاری تری هاتوچۆی لە
وێنەی ئەو بۆ سازاندوون، (کە هۆکارەکانی گواستنەی ئاسمانی و زەمینی و دەریایی دەگرێتەوە، چونکە هەر خوا
بەدیهێنەری ئادەمیزاد و مادە خاو و سوتەمەنی و... هتد. وَإِن نَّشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ
يُنقَذُونَ ﴿٤٣﴾ خۆ ئەگەر بمانەوێت نوقمیان دەکەین، ئەو کاتە کەس نی یە بێت بە هاواریانەوە و ڕزگاریش ناکرێن
لە مردن..... إِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَتَٰعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٤﴾ مەگەر ڕەحمەت و میهرەبانی ئێمە مۆڵەتیان بدات تا ماوەیەکی
دیاریکراو بەهرە لە ژیان وەربگرن.. وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّقُواْ مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
﴿٤٥﴾ کاتێکیش بەبێ باوەڕان بوترێت: خۆتان لەو سزایە بپارێزن کە بەسەر گەلانی پێشوودا هات، هەروەها لە
سزای داهاتووتان، بۆ ئەوەی ڕەحمتان پێ بکرێت، (کەچی هەر باکیان نیە). وَمَا تَأْتِيهِم مِّنْ ءَايَةٍ مِّنْ ءَايَٰتِ
رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُواْ عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾ هیچ ئایەت و بەڵگە و نیشانەیەکیان لە ئایەت و بەڵگەکانی پەروەردگاریان
بۆ نایەت کە پشتی تێ نەکەن و ڕووی لێ وەرنەگێڕن.. وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنفِقُواْ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ قَالَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنُطْعِمُ مَن لَّوْ يَشَآءُ ٱللَّهُ أَطْعَمَهُۥٓ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا فِي ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٤٧﴾ کاتێکیش پێیان
بوترێت ببەخشن لەوەی کە خوا پێی بەخشیون، ئەوانەی بێ باوەڕ بوون بەوانە دەڵێن کە باوەڕیان هێناوە: ئایا
ئێمە خواردن بدەین بە کەسێك ئەگەر خوا بیوستایە خۆراکی پێ دەبەخشی؟ ئێوە هەر لە گومڕایی و
سەرلێشێواوییەکی ئاشکرادا گیرتان خواردووە!! وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٤٨﴾ بێ
باوەڕان: بە گومانەوە ڕوو بەئیمانداران دەڵێن: باشە، ئەگەر قیامەت و لێ پرسینەوە ڕاستە، کەی ئەو کاتە دێت
ئەگەر ڕاست دەکەن؟! مَا يَنظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَٰحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ ئەوانە تەنها چاوەڕێی
یەك شریخە و دەنگێکی زۆر گەورەی سامناك نەبێت چاوەڕێی هیچی تر ناکەن، کە هەموویان دەپێچێتەوە

(کۆتایی به ژیانیان دههێنێت) لهکاتێکدا که سهرگهرمی کاروباری دنیای خۆیانن، سهرگهرمی کێشه و
بهربهرهکانێی ناحهقن. فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَآ إِلَىٰٓ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾ ئهوسا ئیتر نه دهتوانن
ڕاسپاردهیهك بكهیهن، نه دهتوانن بگهڕێنهوه بۆ ناو ماڵ و منداڵیان (چونكه ههموویان لهناوچوون، ههموویان
خامۆش بوون).. وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ ٱلْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنسِلُونَ ﴿٥١﴾ پاشان ههر كه فوو
دهكرێت به- صور- دا، دهستبهجێ خێرا ههموویان له گۆڕهكانیان له توێی خاكهوه بهپهله دێنه دهرهوه بۆ لای
پهروهردگاریان (كهس ناتوانێت سهرپێچی بكات، یان خۆی بدزێتهوه).. قَالُواْ يَٰوَيْلَنَا مَنۢ بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَاۜ
هَٰذَا مَا وَعَدَ ٱلرَّحْمَٰنُ وَصَدَقَ ٱلْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ به سهرسامیهكی زۆرهوه دهڵێن: ئهی هاوار ئهوه كێ ئێمهی
زیندوو كردهوه؟ كێ ئێمهی له شوێنی ڕاكشانمان له گۆڕهكانمان دهرهێنا؟ (ئهوسا ئیمانداران، یان فریشتهكان یان
خوای گهوره خۆی دهفهرموێت): ئائهمه بهڵێنی خوای میهرهبانه و پێغهمبهرانیش له ههواڵدانی ئهو ڕۆژه ڕاستیان
كردووه.. إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَٰحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ لهوماوهیهدا هیچ ڕوونادات
جگهله دهنگێكی گهورهی كوتوپڕ نهبێت، جادهستبهجێ ههموویان لای ئێمه ئامادهكراون. فَٱلْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ
نَفْسٌ شَيْـًٔا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾ ئینجا ئهم جاره دهدرێت: ئهمڕۆ هیچ كهس ستهمی لێ
ناكرێت بههیچ شێوهیهك، خهڵكینه دڵنیابن كه: تهنها پاداشتی كارێك دهدرێنهوه كه دهتانكرد. إِنَّ أَصْحَٰبَ
ٱلْجَنَّةِ ٱلْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَٰكِهُونَ ﴿٥٥﴾ بهڕاستی ئهمڕۆ بهههشتیهكان لهناو خۆشی و شادی و كامهرانیهكی بێ
وێنهدا سهرگهرمن. هُمْ وَأَزْوَٰجُهُمْ فِي ظِلَٰلٍ عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔونَ ﴿٥٦﴾ خۆیان و هاوسهرانیان له ژێر
سێبهری درهختی جوان و چڕو پڕدا لهسهر كورسی و قهنهفه ڕازاوهكان شانیان داداوه. لَهُمْ فِيهَا فَٰكِهَةٌ وَلَهُم
مَّا يَدَّعُونَ ﴿٥٧﴾ میوههاتی زۆرو جۆراو جۆریان لهوێدا پێشكهش دهكرێت، ههروهها ههرچی داوای بكهن و
حهزی لێ بكهن دهستبهجێ ئامادهیه (له خواردن و خواردنهوه، له جل و بهرگی جوان، له جێگهو ڕێگهی
خۆش، له هۆكاری هاتوچۆ، له ههزاران نازو نیعمهتی بێشومار).. سَلَٰمٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ ﴿٥٨﴾ هاوڕێ
لهگهڵ سڵاو ڕێزدا لهلایهن پهروهردگاری میهرهبان و دلۆڤانهوه.. وَٱمْتَٰزُواْ ٱلْيَوْمَ أَيُّهَا ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾

لەولاشەوە یاخیەکان پێیان دەوترێت: ئادەی تاوانبارو گوناهکاران، جیاببنەوە.. ۞ أَلَمۡ أَعۡهَدۡ إِلَيۡكُمۡ يَٰبَنِيٓ
ءَادَمَ أَن لَّا تَعۡبُدُواْ ٱلشَّيۡطَٰنَۖ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ٦٠ ئەوسا خوای گەورە گلەیی لە یاخیەکانی نەوەی
ئادەم دەکات و دەفەرمویێت: ئەی نەوەی ئادەم، مەگەر من پێم ڕانەگەیاندن کە شەیتان نەپەرستن، چونکە ئەو
بەڕاستی دوژمنی ئاشکراتانە. وَأَنِ ٱعۡبُدُونِيۚ هَٰذَا صِرَٰطٞ مُّسۡتَقِيمٞ ٦١ بەڵکو تەنها من بپەرستن کە هەر
ئەمەیە ڕێگەو ڕێبازی ڕاست و دروست. وَلَقَدۡ أَضَلَّ مِنكُمۡ جِبِلّٗا كَثِيرًاۖ أَفَلَمۡ تَكُونُواْ تَعۡقِلُونَ ٦٢
بێگومان شەیتان خەڵکێکی زۆری لە ئێوە گومڕا کرد، جا ئایا بۆچی ژیر نەبوون. هَٰذِهِۦ جَهَنَّمُ ٱلَّتِي كُنتُمۡ
تُوعَدُونَ ٦٣ ئەمە ئەو دۆزەخەیە کە جاران پێی دەترسێنران.. ٱصۡلَوۡهَا ٱلۡيَوۡمَ بِمَا كُنتُمۡ تَكۡفُرُونَ ٦٤
دەبێت ئەمڕۆ بگەیەنرێنە ناوی لە سەرئەنجامی بێ باوەڕیتاندا و ببرژێن تیایدا بەهۆی ئەوەی کە باوەڕتان پێی
نەبوو.. ٱلۡيَوۡمَ نَخۡتِمُ عَلَىٰٓ أَفۡوَٰهِهِمۡ وَتُكَلِّمُنَآ أَيۡدِيهِمۡ وَتَشۡهَدُ أَرۡجُلُهُم بِمَا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ ٦٥ ئەمڕۆ مۆر
دەنێین بە دەمیاندا و قسەیان بۆ ناکرێت، بەڵکو دەستیان قسەمان بۆ دەکات، قاچیشیان شایەتی دەدات بەو
کارو کردەوانە کە ئەنجامیان دەدا (دەربارەی ئەو تاوانانەی کە ئەنجامیان داوە، کاتێك شریتی کاسێت و ڤیدیۆ و
سی دی و دیسك قسەمان بۆ دەکەن باوەڕ بوون بەقسەکردنی دەست و قاچ و... هتد، ئاسانە). وَلَوۡ نَشَآءُ
لَطَمَسۡنَا عَلَىٰٓ أَعۡيُنِهِمۡ فَٱسۡتَبَقُواْ ٱلصِّرَٰطَ فَأَنَّىٰ يُبۡصِرُونَ ٦٦ خوا نەناسان بۆ بیرێك ناکەنەوە خۆ ئەگەر
بمانەوێت چاویان کوێر دەکەین و شوێنەواری نایەڵین، ئەو کاتە ئەگەر بیانەوێت بە ڕێگاکەدا بڕۆن، چۆن
دەتوانن ڕێگەکە ببینن و پێشبڕکێ بکەن؟!. وَلَوۡ نَشَآءُ لَمَسَخۡنَٰهُمۡ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمۡ فَمَا ٱسۡتَطَٰعُواْ مُضِيّٗا وَلَا
يَرۡجِعُونَ ٦٧ یاخود ئەگەر بمانەوێت هەر لە جێگەی خۆیان (لەو جێگەدا کە تاوانی تێدا ئەنجام دەدەن) گۆج و
ئیفلیجیان دەکەین، یان ڕووخساریان دەخەینە شێوەی ئاژەڵ و جانەوەرەوە، ئەوسا ئیتر ناتوانن نە بەرەو پێش
بچن، نە بگەڕێنەوە دواوە.. وَمَن نُّعَمِّرۡهُ نُنَكِّسۡهُ فِي ٱلۡخَلۡقِۚ أَفَلَا يَعۡقِلُونَ ٦٨ خۆ ئاشکرایە ئەوەی تەمەنی
درێژی پێ ببەخشین. جوانی و ڕواڵەتی بۆ ناهێڵین، جا ئایا بۆ ژیریان ناخەنە کار؟!. وَمَا عَلَّمۡنَٰهُ ٱلشِّعۡرَ وَمَا
يَنۢبَغِي لَهُۥٓۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ وَقُرۡءَانٞ مُّبِينٞ ٦٩ دیارە خوا نەناسان ئایاتەکانی قورئانیان بە شیعر داوەتە قەڵەم و

پێغەمبەریش ﷺ بە شاعیر، بۆیە دەفەرموێت: وەنەبێت شیعرمان فێر کردبێت، شیعر وتنیش لەو قەدەغەیە،
ئەوەی کە فێرمان کردووە تەنها یادخەرەوەو قورئانێکی ئاشکراو ڕوونە. لِّيُنذِرَ مَن كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ ٱلۡقَوۡلُ عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٧٠﴾ ئەم قورئانە بۆ ئەوەیە ئەو کەسانە بێداربکاتەوە کە زیندوون (دڵ و عەقڵیان زیندوو هۆشیارە) تا
بڕیاری خوا لەسەر کافران جێبەجێ بکرێت (بڕیاری سەرگەردانی دنیا و سزای قیامەت، ئەگەر باوەڕی پێ
نەکەن).. أَوَ لَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا خَلَقۡنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتۡ أَيۡدِينَآ أَنۡعَٰمًا فَهُمۡ لَهَا مَٰلِكُونَ ﴿٧١﴾ باشە ئەو خەڵکە
سەرنجیان نەداوە کە بەڕاستی بە دەسەڵاتی خۆمان ماڵاتمان بۆ درووست کردوون و ئەوان بوون بەخاوەنی؟
وَذَلَّلۡنَٰهَا لَهُمۡ فَمِنۡهَا رَكُوبُهُمۡ وَمِنۡهَا يَأۡكُلُونَ ﴿٧٢﴾ ئینجا ئەو ماڵاتەمان ڕام هێناوە بۆیان، هەندێکی بۆ
سواری بەکار دەهێنن، لە گۆشتی هەندێکیشیان دەخۆن. وَلَهُمۡ فِيهَا مَنَٰفِعُ وَمَشَارِبُۚ أَفَلَا يَشۡكُرُونَ ﴿٧٣﴾
هەروەها سوود و قازانجی زۆریان لێ دەبینن (جگە لەوانەی باسکرا، بۆ زەوی کێڵان و ئاو هێنان،...)
شیرەکەی دەخۆن (جۆرەها خۆراکی تری لێ دروست دەکەن) جا ئایا ئەوە بۆ سوپاسی خوای بەخشندە
ناکەن لەسەری؟! وَٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ ءَالِهَةً لَّعَلَّهُمۡ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾ سەرەڕای ئەم هەموو نازو نیعمەتە
ئاشکرایە، نەفامان: لە جیاتی خواپەرستیی، بت و شتی تر دەپەرستن و بۆ ئەوەی لە تەنگانەدا کۆمەکی بکرێنو
سەربخرێن.. لَا يَسۡتَطِيعُونَ نَصۡرَهُمۡ وَهُمۡ لَهُمۡ جُندٞ مُّحۡضَرُونَ ﴿٧٥﴾ بەڵام ناتوانن سەریان بخەن بەڵکو هەر
ئەمان بوونەتە سەرباز و پاسەوان بۆ بتەکان و هەمیشە لە خزمەتیاندا ئامادە کراون. فَلَا يَحۡزُنكَ قَوۡلُهُمۡۘ إِنَّا
نَعۡلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعۡلِنُونَ ﴿٧٦﴾ ئەی محمد ﷺ قسە و گوفتاری ئەوانە غەمبارت نەکات، چونکە بەڕاستی
ئێمە ئاگاداری ئەوەین کە دەیشارنەوە و ئەوەش ئاشکرای دەکەن.. أَوَ لَمۡ يَرَ ٱلۡإِنسَٰنُ أَنَّا خَلَقۡنَٰهُ مِن نُّطۡفَةٖ
فَإِذَا هُوَ خَصِيمٞ مُّبِينٞ ﴿٧٧﴾ ئایا ئادەمیزاد سەرنجی نەداوە کە: ئێمە بێگومان دروستمان کردووە لە نوتفەیەك،
کەچی خێرا بووەتە دوژمنێکی ئاشکراو دژایەتیمان دەکات؟!. وَضَرَبَ لَنَا مَثَلٗا وَنَسِيَ خَلۡقَهُۥۖ قَالَ مَن يُحۡيِ
ٱلۡعِظَٰمَ وَهِيَ رَمِيمٞ ﴿٧٨﴾ نموونەی لاوازیی وبێ دەسەڵاتی بۆ ئێمە هێناوەتەوە و بەدیهاتنی خۆی لەبیر کردووە،
دەیوت: کێ ئەم ئێسکانە زیندوو دەکاتەوە لە کاتێکدا کە ڕزیوو و پرووکاون؟! قُلۡ يُحۡيِيهَا ٱلَّذِيٓ أَنشَأَهَآ أَوَّلَ

مَرَّةٖۖ وَهُوَ بِكُلِّ خَلۡقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ پێیان بڵێ :ئەو زاتەی کە یەکەمجار دروستی کرد، هەر ئەویش زیندووی
دەکاتەوە، ئەو بەهەموو دروستکراوێک زاناو ئاگایە (دروستکردن و دروستکردنەوەی هەموو شتێکی لا
ئاسانە)..... ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ ٱلشَّجَرِ ٱلۡأَخۡضَرِ نَارٗا فَإِذَآ أَنتُم مِّنۡهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ ئەو زاتەی کە لە
درەختی سەوز ئاگرتان بۆ بەدی دەهێنێت، ئیتر ئێوە دایدەگرسێنن.. أَوَ لَيۡسَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضَ بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يَخۡلُقَ مِثۡلَهُمۚ بَلَىٰ وَهُوَ ٱلۡخَلَّٰقُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٨١﴾ ئایا ئەو زاتەی کە ئاسمانەکان و زەوی
دروست کردووە ناتوانێت دووبارە وەک خۆیان دروستیان بکاتەوە؟! بەڵێ زۆر چاک دەتوانێت چونکە ئەو زاتە
لە دروستکردن و داهێناندا بە توانا و زانایە.. إِنَّمَآ أَمۡرُهُۥٓ إِذَآ أَرَادَ شَيۡـًٔا أَن يَقُولَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾
بێگومان هەر کاتێک فەرمانی خوا دەرچوو، ویستی شتێک جێبەجێ بکات و بیهێنێتە دی، پێی دەڵێت ببە،
ئەویش دەستبەجێ و بێ دواکەوتن پێش دێت و ئەنجام دەدرێت و دروست دەبێت.. فَسُبۡحَٰنَ ٱلَّذِي بِيَدِهِۦ
مَلَكُوتُ كُلِّ شَيۡءٖ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٨٣﴾ پاکی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەی جڵەوی هەموو شتێکی بەدەستە، هەر
بۆ لای ئەویش دەبرێنەوە.